

"Mag het opnieuw een beetje grondig, ja?"

* Het Laatste Nieuws/Waasland, Het Laatste Nieuws/Westkust, Het Laatste Nieuws/Westhoek, Het Laatste Nieuws/Vakantie, Het Laatste Nieuws/Pajottenland, Het Laatste Nieuws/Vlaamse Ardennen, Het Laatste Nieuws/Oostkust, Het Laatste Nieuws/De Nieuwe Gazet, Het Laatste Nieuws/Mandelstreek, Het Laatste Nieuws/Middenkust, Het Laatste Nieuws/Mechelen-Lier, Het Laatste Nieuws/Leiestreek, Het Laatste Nieuws/Limburg, Het Laatste Nieuws/de Ring-Brussel, Het Laatste Nieuws/Kempen, Het Laatste Nieuws/Gent-Wetteren-Lochristi, Het Laatste Nieuws/Gent-Eeklo-Deinze, Het Laatste Nieuws/Dendermonde, Het Laatste Nieuws/Denderstreek, Het Laatste Nieuws/Leuven-Brabant, Het Laatste Nieuws/Brabant-Hageland, Het Laatste Nieuws/Antwerpen Zuid, Het Laatste Nieuws/Antwerpen Stad, Het Laatste Nieuws/Antwerpen Noord

Een klein jaar nadat het Grondwettelijk Hof bepaald heeft dat assisen de enige plaats is waar de zwaarste misdaden berecht kunnen worden, start maandag in Leuven het proces tegen Godfried 'Ronny' Claes. De eerste assisenzaak in Vlaanderen sinds het eerherstel. Ondertussen staan de volgende hervormingen al in de steigers, maar die laten de Oude Dame deze keer in haar waardigheid.

Recordhouder Jef Vermassen - 102 assisenprocessen op de teller, waarvan het eerste exact 43 jaar geleden - is bijzonder tevreden met de comeback. "Ik pleit vandaag een moordpoging voor de correctionele rechtbank. Die zaak wordt in één dag afgehandeld. De rechtbank wilde geen getuigen oproepen. Je kan die rechters dat ook nauwelijks kwalijk nemen. Ze staan onder druk, het moet vooruitgaan. Maar zo'n proces mist diepgang. En die mag er toch wel zijn, nee? Vóór het arrest van het Grondwettelijk Hof riskeerden beklaagden in die zogenaamde 'gecorrectionaliseerde assisenzaken' straffen tot 30 jaar. Moet dat dan niet grondig bekeken worden? Tijdens een assisenproces kan dat. Na een week kan een jury ook veel beter de persoonlijkheid van dader en slachtoffer inschatten. Want men vergeet soms dat rechtvaardig straffen niet enkel over de feiten zelf gaat, maar ook over de mens achter die feiten. Daarvoor is een uitgebreid getuigenverhoor veel beter."

Ander pluspunt volgens Vermassen is dat assisenzaken "in één adem" worden afgehandeld en niet in etappes. "Kijk naar de kasteelmoord. Hoe die in stukjes en brokjes is uiteengevallen. De rechtszaak is van start gegaan in de lente van 2017 en is vandaag nog altijd niet achter de rug. Het proces in beroep moet zelfs nog beginnen." Ten slotte is het een bijkomend voordeel dat de veroordeelde dader en de burgerlijke partijen in het assisenhof onmiddellijk weten wat de straf is. Nu gaan daar nog weken, soms maanden over.

Lightversie

Na de beslissing van het Grondwettelijk Hof liet de strafpleiter uit Lede zich ontvallen dat hij hoopte dat de minister van Justitie verstandig zou zijn en zijn hervormingsplannen zou opbergen. Maar de inkt van het arrest was nog niet droog of Koen Geens (CD&V) begon zijn 'assisen light' te promoten, iets wat hij eerder al gelanceerd had op een superministerraad: criminele kamers op het niveau van de correctionele rechtbank waarin professionele rechters, experts en burgers samen zouden zetelen. Het idee stierf echter een stille dood, onder meer omdat het voor een stuk op dezelfde bezwaren zou stuiten als de gebuisde hervorming. En omdat de politieke eensgezindheid over zijn plannen zoek was. Daarop besliste de minister dat alles van voor af aan overgedaan zou worden in het parlement, met als basis een maagdelijk wit blad. De Kamercommissie Justitie hield in april, mei en juni drie hoorzittingen waarop in totaal 19 professoren, magistraten, advocaten en zelfs één oud-jurylid hun zeg mochten doen.

De sfeer was heel anders dan tijdens de hoorzittingen die eind 2015 voorafgingen aan de stemming van de Potpourri II-wet die assisen de facto afschafte. Jef Vermassen: "Het was zeer neutraal. Iedereen kon vrij zijn gedacht zeggen. Een heel verschil met 2015. Toen voelde je grote vijandigheid van de commissie tegen alles en iedereen die argumenten pro assisen aandroeg. Er werd nauwelijks geluisterd. Het moest en zou afgeschaft worden. Punt uit."

Wie er zowel toen als nu bij was, is Peter Hartoch, raadsheer bij het hof van beroep in Brussel en met 25 zaken op zijn palmares één van de meest ervaren Vlaamse assisenvoorzitters. Hij is ook de man die vanaf maandag in Leuven het proces-Claes zal leiden. Hartoch is een overtuigde maar nuchtere voorstander van het jurysysteem. Hij stelde in 2015 al voor om mee te werken aan een wetgevend initiatief dat assisen zou behouden, "maar dat de kostprijs van de behandeling van een zaak aanzienlijk zou beperken, mits een aantal kleinere en eenvoudiger te realiseren ingrepen".

Dovemansoren

Een aanbod dat toen in dovemansoren viel. Dit keer echter niet. Geens diende afgelopen zomer een wetsontwerp in dat een aantal voorstellen van Hartoch overneemt. Het gaat onder meer over het aantal getuigen, de behandeling van prejudiciële geschillen, de eedaflegging van jury en getuigen en het niet langer volledig voorlezen van de akte van beschuldiging. Het ontwerp is gepasseerd bij de Raad van State en kan naar de Kamercommissie. Een maand geleden dienden ook Open Vld-Kamerleden Carina Van Cauter en Sabien Lahaye-Battheu een - deels gelijklopend - wetsvoorstel in. Zij hebben zich nog meer gebaseerd op het werk dat Hartoch naar voren bracht. En op voorstellen van Philippe Morandini, eerste voorzitter van het hof van beroep van Bergen en de man die het proces-Wesphael in goede banen leidde.

Carina Van Cauter: "Hun voorstellen waren technisch de meest uitgewerkte. Maar ook andere sprekers, zoals enkele ervaren assisenpleiters, hebben ons interessante inzichten gegeven. Wij hebben destijds het Potpourri-plan van minister Geens ondersteund, al hadden we onze bedenkingen. Wat wij nu nastreven, is een mondeling proces voor een volksjury. Die combinatie is zeer waardevol voor de waarheidsvinding. Ze brengt makkelijker disfuncties aan het licht. Kijk naar de zaak-Wesphael. Of naar het geval van de jonge vrouw die in Brussel werd beschuldigd van moord op haar broertje, maar uiteindelijk - ook op vraag van de aanklager - werd vrijgesproken. Dat waardevolle aspect van de procedure betekent echter niet dat je ze niet bij de tijd moet brengen."

Gemis

Wat Van Cauter en Lahaye-Battheu concreet voorstellen, is onder meer het overslaan van de doorverwijzing door de raadkamer, het beperken van het aantal (moraliteits)getuigen, het beperken van de controle op de regelmatigheid van de rechtspleging tot

de preliminaire zitting, het moderniseren van de eedformule, het moderniseren en versoepelen van de regels in verband met het getuigenverhoor en de overtuigingsstukken, het toelaten van de plaatsvervangende juryleden tot de beraadslaging (zonder stemgerechtigd te zijn) en een meer doeltreffende uitloting van de juryleden. De akte van beschuldiging zou nog wel opgesteld worden, maar enkel uitgedeeld aan de jury en niet meer helemaal voorgelezen bij de start van het proces.

Jef Vermassen betreurt dat laatste. "Een gemis. Men zou de voorlezing beter behouden en in de wet inschrijven dat de advocaten van de beschuldigde ook het recht hebben een akte van verdediging te brengen. Nu is dat een gebruik, geen recht. Ik heb ook gevraagd om de partijen toe te staan rechtstreeks vragen te stellen aan de getuigen. Dat gaat sneller én zo heeft men minder tijd om na te denken en een antwoord 'voor te bereiden'."

Kruisverhoor

"Het zogenaamde kruisverhoor kan inderdaad waardevol zijn", geeft Van Cauter toe. "Maar meester Vermassen was de enige die daarvoor pleitte. We hebben het niet opgenomen in ons voorstel - maar dit is een aanzet, niet te nemen of te laten." Het wetsvoorstel van Van Cauter en Lahaye-Battheu is momenteel 'hangend'. Dat wil zeggen dat Van Cauter het op de agenda van de commissie Justitie moet plaatsen. De politica hoopt dat minister Geens een aantal van de ideeën uit haar voorstel zal overnemen in zijn assisenplannen. Beide initiatieven leren in elk geval dat het assisenhof voor lange tijd terug is. "Wie het wil afschaffen, moet maar proberen de grondwet te wijzigen", zegt Van Cauter. "Voor een hervorming van de volksjury is een wijziging van de grondwet nodig en dus een tweederdemeerderheid", beseft ook Koen Geens nu. Die zal nog niet zo snel gevonden zijn.

Advocaat Jef Vermassen

Copyright © 2018 De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden